

ного капіталу. Але наявність таких позитивних і негативних форм не дискваліфікує соціальний капітал як форму капіталу. Фізичний капітал може також уподібнитись до зброї нападу, а людський капітал може бути для того, щоб винайти нові методи каткування людей.

Ф. Фукуяма розглядає соціальний капітал через призму концепції, що відома під назвою «радіус довіри». Суть її в тому, що всі зацікавлені в кінцевому результаті діяльності підприємства групи, з якими пов'язаний соціальний капітал, можна розглянути відповідно до певного «радіуса довіри».

Тоді сучасне підприємство можна представити як сукупність концентричних кіл певного радіуса довіри, що накладаються один на одного.

Сутність управління соціальним капіталом підприємства передбачає теоретичне обґрунтування та емпіричне дослідження зв'язків між суспільством і бізнесом, а також зовнішніх і внутрішніх перешкод на шляху сприйняття програм соціальної відповідальності бізнесу. Тож першопричиною побудови ефективної системи соціальної відповідальності має бути трансактний аналіз, тобто вивчення здатності підприємства до реальних соціальних заходів і результативності їх наслідків, а не просто філософськоетичні заклики до відповідальності у певних сферах діяльності підприємства.

Широкі можливості для розвитку соціального капіталу пов'язані із розвитком сучасних засобів зв'язку, насамперед — інтернету. Використання нових засобів комунікації принципово знижує витрати на передачу інформації, спрощує і прискорює процес створення географічно розподілених соціальних груп.

УДК 658.821(15)

e-mail: iermolenkoievgenia@gmail.com

Єрмоленко Є. О.,
зав. лабораторії ДП
«Конструкторське бюро
«Південне», Україна

Ermolenko Eugenia,
Head of laboratory, Yuzhnoye
State Design Office, Ukraine

**ВПЛИВ ОСОБЛИВОСТЕЙ
ВИРОБНИЦТВА КОСМІЧНОЇ
ПРОДУКЦІЇ НА КОНКУРЕН-
ТОСПРОМОЖНІСТЬ
ПІДПРИЄМСТВА РАКЕТНО-
КОСМІЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ**

**INFLUENCE OF SPACE
PRODUCTS MANUFACTURING
PECULIARITIES ON
COMPETITIVENESS OF
AN ENTERPRISE OF THE
UKRAINIAN ROCKET-SPACE
INDUSTRY**

Анотація. Світовий ринок космічної продукції стає все при-

Annotation. The World space product market becomes more

вабливішим для високотехнологічних країн. Конкурентоспроможність підприємств ракетно-космічної галузі України пов'язана з можливостями та шляхами реалізації виробничого потенціалу з визначенням особливостей виробництва космічної продукції.

Ключові слова: космічна продукція, конкурентоспроможність, особливості виробництва, потенціал підприємства.

and more attractive for high-technology countries. Competitiveness of the Ukrainian rocket-space industry enterprises is connected with possibilities and ways of production potential realization along with identification of peculiarities of space products manufacturing.

Key words: space product, competitiveness, manufacturing peculiarities, enterprise potential.

Основними учасниками світового ринку космічної продукції є національні космічні галузі (КГ) високотехнологічних країн світу. Критерієм відбору національних КГ для досліджень з їх функціонування на світовому ринку космічних товарів є індекс конкурентоспроможності. Міжнародною Консалтинговою компанією FUTRON були проведені дослідження з метою визначення загального індексу конкурентоспроможності національних КГ держав, функціонуючих на світовому ринку космічних товарів, станом на 01.01.2012 р. Тринадцять космічних агентств світу мають рейтинг (індекс) конкурентоспроможності. Ракетно-космічна галузь (РЕГ) України у загальному рейтингу конкурентоспроможності займає 13 місце, що дає їй право бути самостійним та активним учасником міжнародних ринків (світовий, регіональний, локальний, ринок перспективних технологій) космічних товарів і послуг [1].

Як бачимо, ракетно-космічна галузь України входить до числа об'єктивно визнаних космічних держав світу, володіє потужним науково-технічним, технологічним, виробничим потенціалами. Міжнародний ринок космічних галузей провідних країн світу США, Росії, Франції, Німеччини, Канади та Японії стає усе привабливішим. Так, у 2012 році їх прибуток склав 100,0 млрд \$ США [2, с. 24—25].

Конкурентоспроможність РКГ України пов'язує перспективи розвитку виробництва космічної продукції з тенденціями розробки та використання принципово нових прогресивних технологій, спрямованих на створення та впровадження перспективних засобів виведення космічних апаратів, бортових приладів і елементів на космічний простір. Основним завданням із забезпечення випереджаючого розвитку унікальних космічних технологій, продукції, що визначають конкурентоспроможність вітчизняної РКГ, є

дослідження можливостей і шляхів реалізації виробничого потенціалу, визначення особливостей виробництва [3, с. 20—26].

Особливістю завдань, які необхідно вирішувати в умовах використання космічних систем, є високі вимоги щодо її надійності, безпечності та довго строковості, що визначає складність і багатодетальність виробів, їх наукоємність і високотехнологічність. Усі ці фактори підвищують трудомісткість, собівартість, збільшують терміни розробки та виробництва техніки, чим обумовлюють високі ціни на космічну продукцію та послуги.

Особливо виступає домінуюча тенденція постійного зростання цін на нові матеріали, комплектуючі, що пов'язано з підвищенням вимог замовників, ускладненням конструкцій, мінімізацією деталей, вузлів, підсистем і у цілому підвищенням якості космічних комплексів: космічних апаратів, ракетноносіїв, двигунів.

При розгляді сутності підвищення конкурентоспроможності космічної продукції на світовому ринку необхідно враховувати особливості внутрішньовиробничих чинників, а саме:

- виробничі технології мають номенклатуру в сотні методів і способів виробництва, реалізуються за допомогою гами прецизійного високовиробничого технологічного обладнання і оснащення, у тому числі стендово-випробувальної бази, яка постійно потребує технологічних інновацій;

- космічні системи — це складні багатодетальні вироби, для виготовлення яких використовується сотні агрегатів, а кількість кріпильних елементів може досягати мільйонів, то в логістичних операціях задіяні сотні підприємств, міжнародних корпорацій, що ускладнює виконання сучасних поставок;

- тривалість циклу освоєння та виробництва космічних комплексів потребує значного обсягу матеріальних запасів і як наслідок, призводить до великого обсягу незавершеного виробництва, що пов'язано із значним обсягом оборотних коштів при виготовленні продукції;

- для забезпечення виробництва необхідна достовірна науково-технічна, конструкторсько-технологічна, виробничо-економічна та маркетингова інформація;

- виробництво космічних систем потребує залучення висококваліфікованого робочого персоналу, бо до технологічного циклу значною часткою входять складально-випробувальні роботи, що не підлягають автоматизації.

Автором досліджено особливості виробництва космічної продукції як багатоаспектного поняття у системі конкурентоспро-

можності ракетно-космічного підприємства РКГ, яке означає відповідність продукції умовам ринку з його конкретними вимогами. Конкурентоспроможність підприємства досягається як за рахунок конкурентних переваг продукції, так і економічних систем у взаємодії як на національному, так і міжнародному рівнях.

Література

1. Futron's 2012 space competitiveness index: A Comparative Analysis of How Countries Invest In and Benefit from Space Industry// Futron's Corporation. — USA, 2012. — 140 p.

2. Satellites to be Built & Launched by 2021: A Euroconsalt Research Report // Euroconsalt. — France, 2011. — 224 p.

Концепція реалізації державної політики у сфері космічної діяльності на період до 2032 року. — К.: ДКА України, 2012. — 48 с. .

УДК 334: 012.64: 338.43

zagurskiy_oleg@ukr.net

Загурський О. М.,

к.е.н.,
доцент

Академія фінансового управління,
Україна

Zahurskiy Oleh,

candidate of economic sciences
(PhD), «Academy of financial
management», Ukraine

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

PROBLEMS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF SMALL ENTREPRENEURSHIP IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE

Анотація. Розглянуто сучасний стан фермерських господарств в Україні. Визначено об'єктивні і суб'єктивні причини, що стримують процес їх розвитку, та напрями їх подальшої трансформації.

Ключові слова: ефективність, конкурентоспроможність, кооператив.

Summary. The article considers the current state farms in Ukraine. Defined objective and subjective reasons, which hindering the process of their development, and the direction of their further transformation.

Key words: efficiency, competitiveness, cooperative farms.

В аграрному секторі України мале підприємництво представлено фермерськими господарствами сімейного типу. За законом